

Czy pojazd mechaniczny może być przedmiotem współwłasności osób mających różne obywatelstwa?

Oczywiście tak. Dla prawa cywilnego granice państwowe, czy różnice w obywatelstwie nie stanowią niepokonywanej przeszkody. Opisana w pytaniu sytuacja jest szczególnym przypadkiem sytuacji wynikającej z prawa cywilnego, a związanej z więcej niż jednym państwem. Innymi przykładami może być np. małżeństwo zawierane przez obywateli dwóch różnych państw w państwie trzecim, czy nabycie w ramach spadkobrania nieruchomości położonej w państwie trzecim po osobie zmarłej nie będącej obywatelem tego samego państwa co spadkobiercy. Sytuacje takie wymagają jednak ustaleń, który z systemów prawnych będzie miał zastosowanie do sytuacji z elementem międzynarodowym. Kolizję poszczególnych systemów rozwiązuje gałąź prawa nosząca nazwę prawa prywatnego międzynarodowego (nie należy go mylić z prawem międzynarodowym publicznym regulującym istnienie państw, prawo dyplomatyczne i konsularne, czy zawieranie traktatów). Część norm kolizyjnych tego prawa jest uregulowana konwencjami międzynarodowymi – najlepszym przykładem może tu być Konwencja haska o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci z dnia 19 października 1996 roku.

Zasadniczy zrąb regulacji znajduje się jednak w prawie krajowym. Właściwość prawa dla stosunków z zakresu prawa prywatnego związanych z więcej niż jednym państwem reguluje w Polsce obecnie ustawa z dnia 4 lutego 2011 roku – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. Nr 80, poz. 432). Zgodnie z tą ustawą przy wyznaczaniu statutu rzeczowego (prawa właściwego dla oceny instytucji prawa rzeczowego) dominującą rolę odgrywa łącznik miejsca położenia przedmiotu praw rzeczowych, w szczególności zgodnie z art. 41 ust. 1 przywołanej ustawy własność i inne prawa rzeczowe podlegają prawu państwa, w którym znajduje się ich przedmiot, zaś zgodnie z ust. 2 – nabycie i utrata własności podlega prawu państwa, w którym przedmiot tych praw znajdował się w chwili, gdy nastąpiło zdarzenie pociągające za sobą wymienione skutki prawne. Wyjątek został uczyniony jedynie dla statku powietrznego i wodnego oraz pojazdy szynowego – prawa rzeczowe na nich podlegają prawu państwa, w którym statek lub pojazd jest wpisany do rejestru, a w razie braku rejestru lub wpisu do rejestru – prawu państwa macierzystego portu, stacji lub innego podobnego miejsca.

Nabycie pojazdu podlegającego przepisom Prawa o ruchu drogowym i znajdującego się w granicach Polski podlega polskiemu prawu cywilnemu. Kodeks cywilny nie rozróżnia obywatelstwa osób fizycznych wchodzących w stosunki cywilnoprawne; w odniesieniu do rzeczy ruchomych nie ustanowiono również ograniczeń wobec osób o obywatelstwie innym niż polskie. W konsekwencji osoby takie mogą w świetle prawa nabyć rzeczy ruchome – w tym pojazdy, w tym również nabyć jako współwłasność z obywatelami polskimi.